

**ДЕПАРТАМЕНТ
«Педагогика и спорта»**

Лекция 1.

Дарындылық психологиясының мәселесінің дамуы және зерттеу тарихы. Философия тарихында және психологияда дарындылық ілімнің эволюциясы.

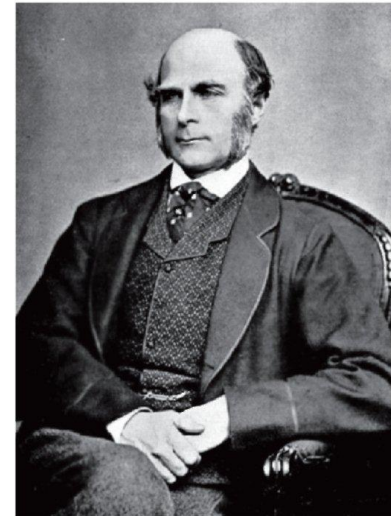
Мазмұны:

- Психологияда және философияда дарындылық мәселені зерттеу тарихына кіріспе.
- Дарындылық туралы ілімнің пайда болуы.
- Дарындылық туралы ілімнің бірінші кезені.(Платон, Демокрит, Сократ философтардың трактаттары).
- Дарындылықтың табиғаты туралы пікірталас. Хуан Уарт және Канттың дарындылық феноменіне көзқарас.
- Психология – педагогикалық ойдың тарихында балалар дарындылығы.
- 1909 – 1910 жылдарында дарындылықты диагностикалау жүйесін құру.

Фрэнсис Гальтон (1822-1911) дарындылық және талант туралы ғылыми зерттеулердің іргесін қалаушы:

кітап «Наследственность таланта: законы и последствия»

Психодиагностика, дифференциалды психология, психогенетика, және эксперименталды әдістердің негіздеуші: **психометриялық** (дарындылық тесттері, немесе ақыл ой тесттері), генеалогиялық, биографиялық, егіздік, сауалнама және басқалары.

- **Биографиялық әдіс** – аса көрнекті адамдардың өмір жолын :
құжаттар, куәгерлер, сауалнама (Ф.Гальтон оны аса көрнекті адамдарға арнайы бірінші қолданды және көрсеткіштерді статистикалық өндеуге салды).
- **Генеалогиялық әдіс** – аса көрнекті адамдардың шежіресін зерттеу (таланттың тұқым құалаушылық табиғаты туралы өорытынды).
- **Психометриялық**, немесе өлшеу әдіс (бірінші ой ақыл тесттерді құрастыру талпыныс – сәтсіз болды).
- **Психогенетикалық: егіздерлік әдісі.**

- Аса көрнекті – 1 : 4 000
- Даңқты – 1 : 1000 000

«... слава не всегда служит надежным указанием действительного достоинства»

Биографиялық зерттеу әдісі

«Люди науки формируются ... скорее при посредстве такого метода, который возбуждает их любознательность и любовь к самостоятельным научным занятиям»

Дарындылықтың жан жақтылығы туралы қорытынды

**ИННОВАЦИЯЛЫК,
ЕУАЗИЯ
УНИВЕРСИТЕТІ**

**ИННОВАЦИОННЫЙ
ЕВРАЗИЙСКИЙ
УНИВЕРСИТЕТ**

www.ineu.edu.kz

Владимир Михайлович Экземплярский (1889-1957)

Дарынды балаларға арналған арнайы мектептер әлеуметтік ілгері даму талапына сондай сай, қалай ақыл ойлары кем балаларға арнайы мектептер әлеуметті әділеттілік принциптері не.

В.М. Экземплярский

Дарындылықты анықтайтын әдістер:

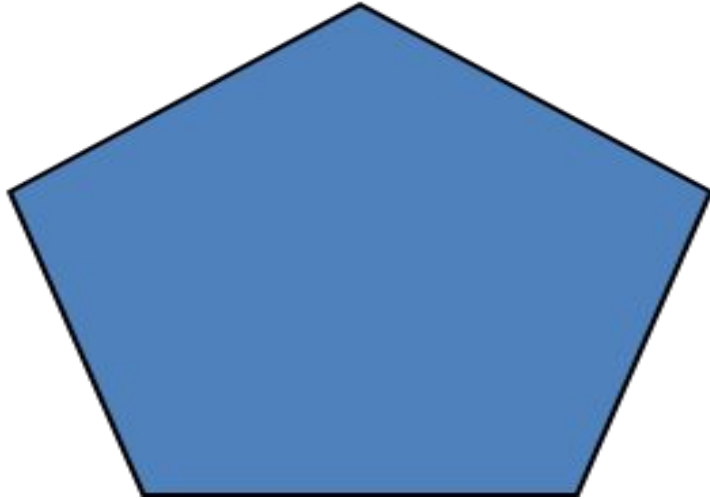
- **симптоматикалық**, дарындылықтың **симптомын** немесе бір көрсеткішін іздеуде негізделген;
- Анықсыз анықталмаған топқа бірлесу принциптерісіз **оқшауланған тестер** әдісі;
- **Дарындылықты сынау жүйесі**
 - 1) практикаса-педагогикалық және
 - 2) дифференциалды-психологиялық.

Дарындылықты сынау дифференциалды-психологиялық жүйені құру бағдарламасы (В.М.Экземплярский бойынша)

- Перцептивты сфера
- Уақыт және кеністікті қабылдау
- Зейін
- Елестетудің сезімдік мазмұны
- Ассоциациялар
- Ес
- Бақылау
- Фантазия

Дарынды балалар - ақыл- ой дамуының қарқыны бойынша басқадай жағдайлар бірдей болғанда баланың өз құрдастарынан озықтық дәрежесі бойынша диагностикалау қабылданған (ақыл ой дарындылығы тесттері мен зияттылық коэффициенті осыған негізделген).

Роберт Стернбергтің Дарындылықтың пентагоналды теориясы

- жетілгендік
- бірегейлік
- өнімділік,
- қыр қорсету
- қоғамға құнды

Әдебиет:

1. Анастази А. Дифференциальная психология. – СПб.: НАРОД, 2002.-188с.
2. Дружинин В.Н. Психология общих способностей. – М.: Лантерна, Вита, 2007. -368с.(ч\з).

Әдебиет:

- 1. Анастази А. Дифференциальная психология. – СПб.: НАРОД, 2002.-188с.
- 2. Дружинин В.Н. Психология общих способностей. – М.: Лантерна, Вита, 2007. -368 с.(ч\з).